

Uitstroom uit financiële sector vaak richting uitkering

ARBEIDSMARKT

Sinds de financiële crisis daalt de werkgelegenheid in de financiële dienstverlening structureel. In 2016 verlieten 21.000 werknemers deze bedrijfstak, terwijl maar 17.000 personen er een baan vonden. Voor de crisis, in 2006 en 2007, waren de in- en uitstroom van werknemers nog van een vrijwel gelijk niveau.

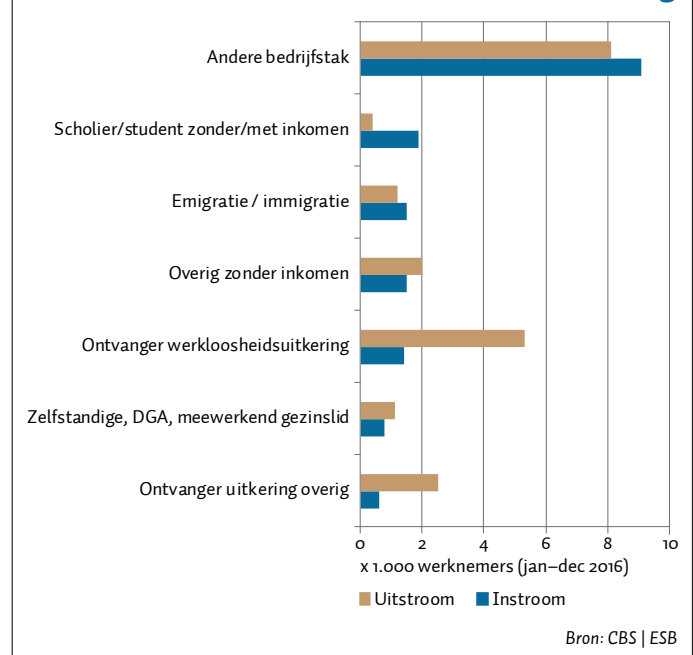
Waar komen de uitstromende werknemers terecht en waar komen de nieuwe werknemers in de financiële dienstverlening vandaan? Uit de mobiliteitscijfers van werknemers in de financiële dienstverlening blijkt dat ruim 8.000 personen in 2016 de financiële sector gedag zeiden en als werknemer aan de slag gingen in een andere bedrijfstak. Verder gingen ongeveer 1.000 personen werken als zelfstandige, directeur-grootaandeelhouder of meewerkend gezinslid in het bedrijf van de partner of ouders.

Daarnaast waren er ruim 11.000 werknemers die stopten met werken. Opvallend is dat van die laatste groep er 5.300 terecht kwamen in een WW-uitkering. Dat is ruim een kwart van alle werknemers die in 2016 uit de financiële sector stroomden. Ook waren er 2.500 die een andere uitkering ontvingen (twaalf procent van de totale uitstroom), waarbij het vaak ging om een pensioenuitkering.

Naast de grootste groep instromers, 9.000 werknemers die vanuit een andere bedrijfstak kwamen, stroomden er 8.000 mensen in de financiële sector die daarvoor nog geen werknemer waren. Van deze laatste groep werknemers waren er bijna 2.000 daarvoor nog scholier of student. Daarnaast traden er werknemers toe die eerder een WW-uitkering ontvingen, (nog) geen inkomen hadden of vanuit het buiten-

land naar Nederland kwamen. Samen goed voor 4.400 werknemers die in 2016 instroomden. • Robert de Vries (CBS)

In- en uitstroom in de financiële dienstverlening

Economieën kwetsbaar door buitenlandse valutaschuld

MONETAIR

Opkomende economieën (EME's) profiteerden de afgelopen jaren van de relatief lage volatiliteit op de financiële markten, in samenhang met een lage renteomgeving en goedkope financieringsvoorwaarden. Vanaf medio 2018 kwamen er echter signalen van minder vertrouwen in EME's. Een belangrijke oorzaak waren de opeenvolgende renteverhogingen van de Federal Reserve, met opwaartse druk op de dollar tot gevolg. Dit gaf onder andere neerwaartse druk op lokale valuta en leidde tot geïmporteerde inflatiedruk in deze landen.

De sinds medio 2018 geobserveerde depreciatie van valuta's van opkomende economieën is gemiddeld genomen groter dan tijdens de grote kapitaaluitstroom (*taper tantrum*) van 2013. Het verschil is dat financiële markten nu een onderscheid maken tussen EME's met zwakkere en minder zwakke *fundamentals*. Daarbij wordt de in buitenlandse valuta gedeneomineerde schuld als percentage van het bruto binnenlands product (bbp) als een belangrijke factor gezien die verklaart waarom sommige EME's in 2018 meer tegenwind ervoeren dan andere. Zo stortte de Argentijnse peso in april 2018 mede in door bezorgdheid van investeerders over het vermogen van de overheid om aan haar hoge buitenlandse valutaschulden te blijven voldoen en het vermogen om de inflatie onder controle te houden. In landen met lagere buitenlandse valutaschulden als percentage van het bbp was er sprake van een aanzienlijk kleinere depreciatie (figuur).

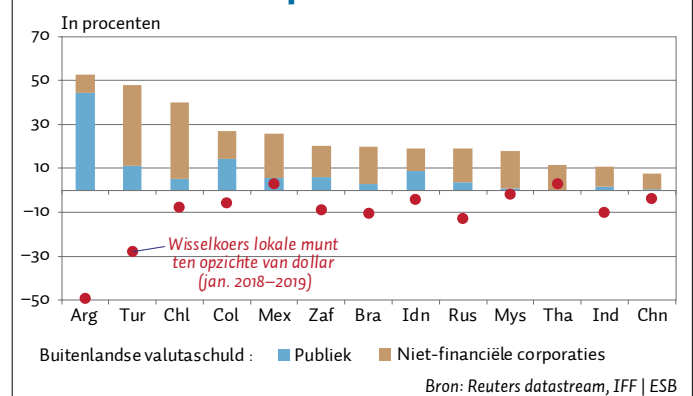
Over het algemeen zijn de macro-economische fundamenten van opkomende economieën meer solide dan in het verleden, om een aantal redenen. Ten eerste bestaat een groter deel van de totale buitenlandse verplichtingen van EME's uit schokabsorberende equity. Ten tweede zijn

inflatieverwachtingen veelal beter verankerd. Ten derde zijn veel EME's overgestapt naar een flexibel wisselkoersregime, hetgeen een grotere mate van monetaire beleidsvrijheid verschaft. En ten slotte houden centrale banken van belangrijke EME's doorgaans grotere buitenlandse valuta-reserves aan, wat een waarborg vormt voor excessieve wisselkoersvolatiliteit.

Van besmetting naar de bredere activaklasse lijkt dan ook geen sprake. Wisselkoersen van EME's zijn sinds oktober 2018 over het algemeen redelijk hersteld en ook de Argentijnse peso en de Turkse lira zijn sindsdien, zij het op een aanzienlijk lager niveau, redelijk gestabiliseerd.

• Bart Wilbrink (Ministerie van Financiën)

Valutaschuld en depreciatie lokale munt

Hoog inkomen maakt nog niet rijk

ONGELIJKHEID

Een hoog inkomen en een hoog vermogen gaan niet per se samen. In de figuur is voor 2016 per vermogensdeciaal uitgesplitst tot welk inkomensdeciaal de betreffende huishoudens behoren.

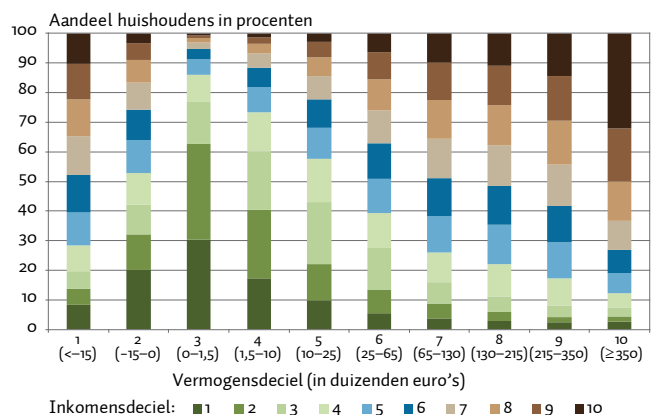
In het onderste vermogensdeciaal (hogere schulden) zitten verhoudingsgewijs veel huishoudens met een hoog inkomen. Zo behoort bijna de helft van de huishoudens met hogere schulden tot de

veertig procent hoogste inkomens. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan (voormalige) ondernemers of werknemers met een hoog inkomen en een studieschuld. In het tweede vermogensdeciaal bevinden zich huishoudens met gematigde schulden. Dit deciaal bestaat uit een min of meer gelijkmatige verdeling van inkomensgroepen met een zwakke oververtegenwoordiging van de laagste inkomensgroep. Vanaf de derde vermogensgroep is er sprake van een positieve vermogenspositie. Grofweg driekwart van de huishoudens in het derde vermogensdeciaal met vermogens tot 1.500 euro behoort tot de onderste drie inkomensgroepen. Hogere inkomens komen bij de hogere vermogensdecialen steeds vaker voor. In de hoogste vermogensgroep (vanaf 350.000 euro) behoort zestig procent van de populatie tot de hoogste drie inkomensgroepen.

Naast inkomen is ook de waarde van de eigen woning, in combinatie met de hoogte van de hypotheek, van belang voor de omvang van het vermogen. In 2016 waren bijvoorbeeld de huizenprijzen nog niet op het niveau van voor de crisis, waardoor een deel van deze huishoudens nog een onderwaterhypotheek had. Daardoor behoren relatief veel eigenwoningbezitters tot de laagste twee vermogensdecialen. Tegelijkertijd komen in lage inkomensdecialen relatief veel hoge vermogens voor, dat zijn vaak gepensioneerden met een afbetaalde woning.

Daarnaast geldt dat leeftijd sterker samenhangt met vermogens dan met inkomen, omdat bijvoorbeeld inkomens lager worden op het moment van pensionering en daarna niet sterk meer stijgen, terwijl vermogens dat vaak juist wel doen. • **Felix Haan en René Schulenberg** (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid)

Vermogensdecialen uitgesplitst naar inkomensdeciaal waartoe het huishouden behoort, 2016

Bron: CBS Microdata, bewerking Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid | ESB

Aandeel woningen gekocht door starters daalt

WONINGMARKT

Het aantal woningtransacties in Nederland neemt af. In de periode oktober 2017 tot en met september 2018 zijn er 228.000 huizen aangekocht – vier procent minder dan een jaar daarvoor. Toch is er nog steeds schaarste op woningmarkt, want verkochte woningen staan gemiddeld slechts zes weken te koop. Door de schaarste hebben vooral starters het lastig.

De daling van het aantal woningverkoppen komt vooral door het gebrek aan woningen dat te koop staat. Maar er is ook een mismatch: qua samenstelling sluit het woningaanbod niet goed aan bij de vraag. Meer

dan de helft van de voorraad die te koop staat, bestaat uit vrijstaande en twee-onder-een-kapwoningen, en in deze categorieën zijn relatief veel transacties. Normaal gesproken is het aandeel appartementen in de woningaankopen veel hoger, maar in die categorie is het aanbod op dit moment beperkt.

Een andere reden voor de afname van het aantal transacties is de lagere inhaalvraag. Tijdens de crisis was voor veel mensen verhuizen nauwelijks een optie, omdat hun huis 'onder water' stond. Toen het prijs herstel inzette konden mensen met verhuisplannen alsnog in beweging komen, waardoor het aantal transacties naar recordhoogte steeg. Inmiddels heeft het grootste deel van deze groep een huis gevonden.

Starters hadden tijdens de crisis geen last van restschuldproblemen; zij waren daardoor lange tijd verantwoordelijk voor de helft van de woningaankopen (figuur). Vanaf het moment dat het prijs herstel in 2013 inzette en doorstromers zich weer begonnen te roeren, daalde het startersaandeel in de verkopen tot een derde. Tegelijkertijd groeide het aantal starters dat een huis zocht in deze opgaande markt van 60.000 in 2012 tot 82.000 in 2017.

De woningaankopen door starters namen in de eerste helft van 2018 met veertien procent af, terwijl die van doorstromers slechts met vijf procent daalden. In tegenstelling tot doorstromers kunnen starters geen overwaarde inbrengen en zien ze zich door de aflossingsverplichting geconfronteerd met hoge financieringslasten. Hier komt bij dat starters regelmatig moeten concurreren met beleggers die woningen kopen om te verhuren en zich op hetzelfde prijssegment richten. • **Philip Bokeloh** (ABN Amro)

Woningtransacties door starters

